

CHRONMY TO, CO NAJCENNIJSZE

Dzień dobry,

dowiedzieliśmy się wczoraj, co to są parki narodowe i po co powstają. Dziś zachęcam Cię do poznawania świata roślin w praktyce- np. podczas wycieczek do lasu, spacerów po łąkach czy po... Twoim własnym ogrodzie ;). Nauczę Cię, jak stworzyć własną kolekcję roślin. Poniżej instrukcja z przepisem na profesjonalny zielnik.

PROJEKT - ZIELNIK

Termin oddania projektu: 19 czerwca

JAK PRZYGOTOWAĆ ZIELNIK

1. Zbieranie roślin

1. Wybieramy okazy posiadające wszystkie cechy charakterystyczne dla danego gatunku.
2. Unikamy zbierania roślin chorych, zwiędłych czy uszkodzonych.
3. Przed zebraniem okazu warto zrobić mu zdjęcie – może to ułatwić identyfikację gatunku.
4. Każdą zebraną roślinę oddzielamy od pozostałych suchą kartką, np. gazetową.
5. Do każdego okazu dodajemy informację o miejscu i dacie zbioru.
6. Uwaga – nie zbieramy gatunków objętych ochroną. Żadnych roślin nie zbieramy na terenach chronionych!!!

2. Suszenie roślin

Suszenie roślin:

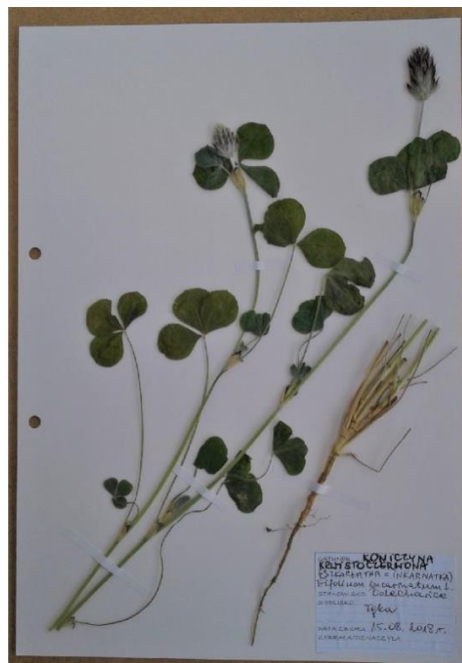
1. Zaraz po zbiorze ręcznie oczyszczamy rośliny z ziemi, pajęczyn itp.
2. Nie myjemy roślin wodą. Rośliny wodne płuczemy w momencie zbioru.
3. Małe rośliny suszymy w całości, a w przypadku większych (np. drzew) – zbieramy ich fragmenty (gałązki z liśćmi, kwiatami czy owocami).
4. Najlepiej, gdy każdy okaz mieści się na kartce A4. Jeśli jest większy (np. długa trawa), możemy go pozaginać.
5. Dokładnie rozkładamy liście i płatki. Niektóre z nich możemy odwrócić lub zagiąć, by w zielniku zaprezentować ich spodnią stronę.
6. Przekładamy rośliny suchymi gazetami (każda roślina powinna znajdować się na osobnej kartce).
7. Stos gazet z roślinami ściskamy teczką i przyciskamy np. ciężkimi książkami. Zbiór można też ścisnąć, umieszczając go pomiędzy dwoma deseczkami i mocno związując całość.
8. Codziennie wymieniamy gazety pomiędzy roślinami – aż kartki przestaną nasiąkać. Dbamy przy tym, by odklejając rośliny od gazet, nie uszkodzić ich.
9. Gdy któryś okaz gnije lub zauważymy pleśń, usuwamy go z kolekcji.

3. Przygotowanie zielnika

Przygotowanie zielnika:

1. Wysuszoną roślinę umieszczamy na czystej, najlepiej sztywnej kartce.
2. Okaz przymocowujemy do kartki przy pomocy pasków papieru lub taśmy klejącej (np. papierowej). Paski papieru lub taśmy umieszczamy w kilku miejscach, nie oklejamy nimi całej rośliny.
3. Kart zielnika nie umieszczamy w foliowych koszulkach (sprzyja to rozwojowi pleśni).
4. Każdą roślinę opisujemy, podając jak najdokładniejsze informacje:
  - nazwę gatunku,
  - nazwę rodziny, do której należy,
  - miejsce zbioru (miejscowość, można podać współrzędne geograficzne),
  - siedlisko (np. las, teren podmokły),
  - datę zbioru (dzień, miesiąc, rok),
  - imię i nazwisko osoby, która zebrała i oznaczyła materiał.
5. Zielnik umieszczamy w sztywnej okładce (np. tekturowej) i związujemy wszystkie kartki ze sobą (np. tasiemką, sznurkiem).
6. Na okładce podajemy imię i nazwisko autora zielnika oraz temat zbioru (np. „Rośliny łąkowe”, „Drzewa liściaste” itp.).
7. Zielnik przechowujemy w przewiewnym i suchym miejscu.

Tworzenie zielników (herbariów), czyli zbiorów opisanych suszonych okazów (lub rycin) roślin ma wielowiekową tradycję – niegdyś była to pasja lekarzy i szlachcianek, obecnie praca naukowa poważnych instytucji. Cel jest jeden – gromadzenie wiedzy o gatunkach roślin, miejscach i warunkach ich występowania. Zielnik wymaga czasu, uwagi, cierpliwości i znajomości pewnych zasad – jego tworzenie to cały proces.

Termin: 19 czerwca.

Jeżeli wrócimy już do szkoły, zorganizujemy wystawę Waszych prac, jeżeli nie, stworzymy piękną galerię na Teams.

Projekt swojego zielnika możesz stworzyć samodzielnie lub skorzystać z gotowych wzorów:

ZIELNIK WZÓR

---

2. Polecenia, prośby i rozkazy.

- ✓ W podręczniku na stronie 12 wykonaj zadanie 2
- ✓ Zastanów się jak zachowuje się **przyjaciół roślin i zwierząt?**

Myślę, że od razu wyobrażamy sobie osobę, która nie łamie gałęzi, nie śmieci, nie depta trawników, nie niszczy roślin, nie płoszy i nie krzywdzi zwierząt, nie niszczy mrowisk, nie dotyka ptasich gniazd, jaj, piskląt, nie hałasuje w lesie, segreguje śmieci, dba o rośliny w klasie, w domu...

- ✓ Otwórz podręcznik na stronie 13 i przeczytaj tekst pt. „**Co to za księga?**” Dowiesz się jaką księgę znalazł żbik i co na jej temat powiedział puchacz. Zastanów się czy żbik miał powód do radości.

POLSKA CZERWONA KSIĘGA

Monitoring gatunków ginących, zagrożonych i rzadkich prowadzi się według zasad przyjętych przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN). W 1992 roku powstała "Polska czerwona księga zwierząt" zawierająca wykaz zwierząt kręgowych objętych szczególną ochroną, ze względu na zagrożenie wyginięciem. W 1993 roku powstała analogiczna "Polska czerwona księga roślin".

W dzisiejszym świecie opanowanym przez człowieka wiele roślin i zwierząt jest zagrożonych wyginięciem. Organizmy te nie tylko są piękne i interesujące, są też niezbędnym elementem środowiska, w którym żyją. Jeżeli nie będziemy ich chronić, doprowadzimy do zniszczenia przyrody, a może nawet do własnej zagłady.

Już wiesz

- że człowiek może zagrażać przyrodzie;
- że przyrodę można chronić, tworząc parki narodowe, rezerваты przyrody oraz wskazując pomniki przyrody.

Nauczysz się

- uzasadniać konieczność objęcia ochroną niektórych gatunków organizmów;
- wymieniać i rozpoznawać wybrane gatunki chronione roślin i zwierząt.

1. Kiedy zaczęto chronić przyrodę w Polsce?

Pierwszym organizmem, który objęto w naszym kraju ochroną, był **bóbr**. Polowanie na to zwierzę ograniczył w XI wieku król Bolesław Chrobry. Panujący w wieku XII Bolesław Kędzierzawy ograniczył polowanie na **tury**. W XIV wieku Kazimierz Wielki objął ochroną dęby, wprowadzając kary za wyrąb tych drzew. Podczas rządów Władysława Jagiełły wprowadzono natomiast zakaz wycinania cisów. Dla turów, **tarpanów**, łosi i żubrów wyznaczono okres ochronny, który trwał od 23 kwietnia do końca żniw.

Żubry w Polsce wyginęły w środowisku naturalnym w 1919 roku. Przeżyły jedynie te, które trzymane w ogrodach zoologicznych. Właśnie z hodowli mieszkających w niewoli zwierząt pochodzą wszystkie żubry żyjące obecnie na wolności.

W Polsce działa kilka ośrodków, w których hoduje się żubry. Dorosłe zwierzęta są przyuczane do życia na wolności i na nią wypuszczane

2. Na czym polega ochrona gatunkowa?

Ochrona gatunkowa jest formą ochrony przyrody, którą w Polsce objętych zostało ponad 470 gatunków roślin, ok. 530 gatunków zwierząt i 120 gatunków grzybów. Ma ona na celu zachowanie w przyrodzie rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków tych organizmów. Chronionych roślin i grzybów nie wolno zrywać, zaś na chronione zwierzęta nie wolno polować. Bardzo często rośliny, zwierzęta i grzyby chroni się wraz z [siedliskami](#), w których żyją. Istnienie gatunku jest bowiem często niemożliwe poza ściśle określonymi warunkami. Szczególnie dużo uwagi poświęca się [gatunkom kluczowym](#).

Ochrona ścisła – smardz

Smardze to grzyby jadalne, ale nie można ich zbierać, ponieważ są bardzo rzadkie i objęto je ścisłą ochroną

3. Rośliny chronione

Roślin objętych ochroną ścisłą nie wolno umyślnie niszczyć, ścinać ani zrywać. Nie można ich także sprzedawać ani wywozić poza granice naszego kraju. Do roślin objętych ochroną ścisłą w Polsce należą m.in. cis, sosna limba i kosodrzewina. Rośliny objęte ochroną częściową to na przykład bluszcz pospolity, grąźel żółty i konwalia majowa. Można je pozyskiwać w określonych ilościach, np. w celach leczniczych.

4. Zwierzęta chronione

Zwierząt objętych ochroną ścisłą nie wolno zabijać, chwytac, płoszyć, umyślnie niszczyć ich gniazd i jaj ani nor. Nie można ich niepokoić w okresie, kiedy odchowują młode. Nie wolno także nimi handlować. Objęte ochroną ścisłą są m.in. wszystkie żaby i ropuchy, jaszczurki i węże, większość ptaków oraz ssaki, jak kozica, świstak, niedźwiedź brunatny, ryś. Chronione są również liczne owady, niektóre ślimaki i pająki.

- ✓ Poszukaj w encyklopedii, atlasach lub w Internecie informacji o gatunkach zwierząt chronionych w Polsce.
- ✓ W ćwiczeniach na stronie 10. Wykonaj ćwiczenie 1.
- ✓ Teraz otwórz ćwiczenia i wykonaj pozostałe zadania: 2,3,4

MATEMATYKA

Podręcznik strona 41, zadanie 2,3,4 Prześlij rozwiązane zadania do Twojego folderu w zakładce [Zadania domowe](#).

Ćwiczenia strona 56, zadanie 1,2,3

Przypomnienie

Ważne!

W naszym systemie liczenia

- 1 dziesiątka to 10 jedności
- 1 setka to 10 dziesiątek
- 1 tysiąc to 10 setek
- 1 dziesiątka tysięcy to 10 tysięcy.

Możemy zatem powiedzieć, że dziesięć jednostek rzędu niższego tworzy jedną jednostkę rzędu następującego po nim. Z tego powodu nasz system zapisywania liczb nazywamy **dziesiątkowym**.

Ćwiczenie 1

Co oznacza cyfra 5 w każdej z tych liczb?

Wybierz.

a) 51 - cyfra 5 to cyfra

b) 145 - cyfra 5 to cyfra

c) 578 - cyfra 5 to cyfra

d) 5908 - cyfra 5 to cyfra

Ćwiczenie 2

Wypisz wszystkie liczby dwucyfrowe,

a) w których cyfra dziesiątek jest o 2 większa od cyfry jedności

____	____	____	____	____	____	____
____						

b) w których cyfra jedności jest 3 razy większa od cyfry dziesiątek

____	____	____

Ćwiczenie 3

Znajdź liczbę, w której cyfra dziesiątek jest trzy razy większa od cyfry jedności, a cyfra setek jest trzy razy większa od cyfry dziesiątek.

Ćwiczenie 4

Pewna liczba jest większa od 699 a mniejsza od 800.

Cyfrą setek tej liczby jest

***Zadanie dla chętnych: [DAWNIEJ I DZIŚ](#)

Miłego dnia!

BD